

“Boş ve yararsız işlerden uzak durmak” bir zelliktir, bir vasıftır. İsteriz ki bu zellik, bu vasıf her insanda olsun. Bu zellik ve bu vasıf her insanda bulunur mu bilmem de, m’minlerde mutlaka bulunması gerekir. Yüce Kitabımız Kur’an-ı Kerim’de قَدْاَفْلَحَالْمُؤْمِنُونَۙ “Gerçekten müminler kurtuluşa ermiştir” diye başlayan bir sure vardır. Bu sure Mürsquo;minun Suresidir. Bu surede mürsquo;minlerin temel özellikleri açık açık ve tek tek belirtilir. Bu özellikler arasında وَالَّذٖينَهُمْ عَنِاللَّغْوِمُعْرِضُونَۙ “onlar ki, boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler” şeklinde bir tanımlama yer tutmaktadır. Gelin, isterseniz Mürsquo;minun Suresindeki ilk 11 ayeti görelim ve mürsquo;minlerin özelliklerini, vasıflarını öğrenelim: “Gerçekten müminler kurtuluşa ermiştir. Onlar ki, namazlarında huşûiçindedirler. Onlar ki, boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler. Onlar ki, zekâtı verirler. Ve onlar ki, iffetlerini korurlar. Ancak eşleri ve ellerinin sahip olduğu (câriyeleri) hariç. (Bunlarla ilişkilerden dolayı) kınanmış değillerdir. Şu halde, kim bunun ötesine gitmek isterse, işte bunlar, haddi aşan kimselerdir. Yine onlar (o müminler) ki, emanetlerine ve ahidlerine riayet ederler. Ve onlar ki, namazlarına devam ederler. İşte, asıl bunlar vâris olacaklardır. (Evet) Firdevs'e vâris olan bu kimseler, orada ebedî kalıcıdırlar.” (Mürsquo;minun Suresi, 1-11) Yüce Rabbim (cc) bizleri, “namazlarımızı huşu içinde kılanlardan, boş ve yararsız işlerden yüz çevirenlerden, zekat verenlerden, iffetini koruyanlardan, emanete ve ahidlerine riayet edenlerden, namazlara devam edenlerden ve Firdevs Cennetine varis olanlardan eylesin”. Amin İnsan hayatın her safhasında işleri ve edineceği bilgileri konusunda mantıklı ve seçici davranmalıdır. Zararlı işlerden ve faydasız bilgiden kaçınmalıdır. Sevgili Peygamber Efendimiz (asm) bir duasında;

اَللّٰهُمَّإِنّ۪يأَعُوذُ بِكَمِنْ عِلْمٍلَا يَنْفَعُ، وَمِنْقَلْبٍ لاَيَخْشَعُ ،وَمِنْنَفْسٍ لَاتَشْبَعُ ،وَمِنْدَعْوَةٍ لاَيُسْتَجَابُ

لَهَا " Allah’ım! Fayda vermeyen ilimden, huşu duymayan kalpten, kabul olunmayan duadan, doymayan nefisten sana sığınırım.”
(Müslim (Zikir 73) diye seslenmiştir. Sevgili Peygamberimiz, İki Cihan Serveri
 (sav), وَمَنْ
كَا.نَ
يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ
الآخِرِ
فَلْيَقُلْ
خَيْرًا أَوْ
لِيَصْمُتْ "Allah'a ve
ahiret gününe inanan kimse ya hayır konuşsun ya da sussun." (Tirmizî,
Kıyamet 51) diye buyurmuş ve insanlara yakışan asıl olan hususun, faydalı işler olması
gerektiğine işaret etmiştir. Gel gör ki, biz Müslümanlar, yukarıda belirtilen ayet ve
hadislerde ifade edilen özelliklerden çok çok uzaktayız. Allah (cc) affetsin.
Bırakın faydasız ve boş işlerden uzak durmayı, zararlı ve fitne-fücur işlere koşar adım
atlıyoruz. Nerede bir sohbet varsa, maazallah, orada bir dedikodu ve gıybet almış başını gidiyor.
Bu ahvalde en güzeli ortalıkta görünmemek ve arkadaş sohbetlerinden dahi
uzak durmaktır. Maalesef, insan arkadaşlarının sohbetlerinden kaçar mı? Kaçıyor
işte. Çünkü iş dönüp dolaşıp dedikodu ve gıybete geliyor. Allah uzak
eyesin bunlardan. Dedikodu, gıybet ve birbirimizi çekiştirmek, en büyük salgın
hastalık gibi her yeri sarmış durumdadır. Gıybet ki, ayetlerde başlı başına yasaklanmıştır. Hucurat
Suresi, 12. Ayet: يَٓا
اَيُّهَا
الَّذٖينَ
اٰمَنُوا
اجْتَنِبُوا
كَثٖيراً
مِنَ
الظَّنِّؗ
اِنَّ بَعْضَ
الظَّنِّ
اِثْمٌ وَلَا
تَجَسَّسُوا
وَلَا
يَغْتَبْ
بَعْضُكُمْ
بَعْضاًؕ
اَيُحِبُّ
اَحَدُكُمْ
اَنْ
يَأْكُلَ
لَحْمَ
اَخٖيهِ
مَيْتاً
فَكَرِهْتُمُوهُؕ

وَاتَّقُوا
اللّٰهَؕ
اِنَّ
اللّٰهَ
تَـوَّابٌ
رَحٖيمٌ “Ey iman edenler! Zannın
çoğundan kaçının. Çünkün zannın bir kısmı günahtır.
Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz diğerinizi arkasından çekştirmesin. Biriniz,
ölüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? İşte bundan tiksindiniz. O halde
Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, tevbeyi çok kabul edendir, çok
esirgeyicidir.” Gıybet olmasa dahi, arkadaş sohbetlerinden birçoğunda boş ve
malayani işler konuşuluyor. Kimseye faydası olmayan, “filanca adam şunu yaptı ha,
haber var mı? Filanca kişi şuraya gitti ha, duydun mu?” Ve buna benzer boş ve yararsız
söz ve işlerden uzak durmak da en güzeldir. Bir gün bir adam
Sokrates’e: “Arkadaşınla ilgili ne duyduğumu biliyor musun?” der. Sokrates:
“Bir dakika bekle” diye cevap verir ve devam eder: “Bana bir şey
söylemeden evvel senin kü çük bir testten geçmeni istiyorum. Buna
Üçlü Filtre Testi deniyor.” Adam merakla: “Bu
Üçlü Filtre nedir?” diye sorar. Sokrates, “şimdi
öğrenirsin, sabret” der. “Bana birazdan söyleyeceğin şeyin tam olarak
doğru olduğundan emin misin?” Adam: “Hayır, aslında bunu sadece
duydum.” Sokrates “tamam” der. Şimdi ikinci filtreyi deneyelim der.
“Arkadaşın hakkında bana söylemek istediğin şey iyi bir şey mi?” diye sorar
Sokrates. Adam: “Hayır, tam tersi” diye cevap verir. Sokrates son filtreyi
gündeme getirir ve sorar: “Bana arkadaşın hakkında söyleyeceğin şey benim
için yararlı mı?” diye sorar. Adam şaşırarak: “Hayır! Gerçekten de
değil!” der. Sokrates adamı bu üçlü filtreden geçirdikten sonra:
“Eğer bana söyleyeceğin şey doğru değilse, iyi bir şey değilse ve bana da yararlı
değilse, bana niye söylesin ki!” der. Ve o adamı dinlemeden geçer gider.
Buna benzer bir darb-ı mesel kendi tarihimizde de mevcuttur. Bu hususta anlatacağım bir
Nasreddin Hoca fıkrası’dır. Çoğumuz bu fıkrayı biliyoruzdur. Nasreddin Hoca
çarşıda dolaşırken gevezenin biri: "Efendi, az önce nar gibi kızarmış bir tepsi baklava
götürdüler," demiş. Hoca aldırış etmeksizin; "Bana ne." demiş. "Amma,
baklava tepsisini sizin eve götürdüler" demiş geveze. Hoca terslemiş
adamı; "O zaman sana ne.” Evet, boş ve yararsız söz ve işlerden uzak
durmak, günümüzde daha da büyük bir gerekliliktir. Bizim bu hususta
ölçümüz bellidir ve bu hususta bize ışık tutan ayet ve hadislerle uyarak, az
ve öz konuşmak ve boş ve yararsız işlerden uzak durmaktır. Her an ve her yerde
kulağımızda ve gönümüzde konumuzla ilgili ayetler ve hadisler yer tutmalıdır.
Muhterem KARDEŞLERİM Ebu Hûreyre (r.a.)’dan rivayet edildiğine göre,
Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: مِنْ
حُسْنِ
إِسْلاَمِ
الْمَرْءِ
تَرْكُهُمَا
لاَ
يَعْنِيهِ “Kişinin
kendisini ilgilendirmeyen şeyleri (malayani) terk etmesi, Müslümanlığının

güçlüğündendir.” (Tirmizi, Zuhd, 11) Bu hadis-i şerif Hz. Peygamber’in (s.a.v.) dünya ve ahiret hayrını toplayan şeylerdir. Yine bu hadis-i şerif, faydalı ve gerekli şeylerle meşgul olmanın ve malayani şeylerden uzak durmanın müslmanın güçlüklerinden olduğunu bize bildirmektedir. Malayani şeyler, kişinin dini ve dünyevi hayatı bakımından faydasız, gereksiz ve boş şeyler ve eylemlerdir. Malayani şeyler, kişinin olmazsa olmazlarından değildir. Yani yapmadığı takdirde kişiye herhangi bir zarar vermeyecektir. Ama yaptığı zaman israfına neden olan, oyalayan, belki de günah işlemesine yol açacak bir şeydir. Müslmanın malayani kategorisinde yer alan şey ve eylemlerden sıyrılıp kendisine ve ümmetine yararlı olan faaliyetlerle meşgul olması ve dertlenmesi gerekir. Malayani şey ve eylem olmak üzere iki şekilde gerçesin; Malayani şeyler hususunda, Müslmanın diline sahip olmasıdır. Boş, lüumsuz ve hiçbir faydası olmayan şeyleri sarf etmesi; yüzün kızarmasına, itibarının ve izzetinin düşmesine sebep olabilir. Müslman, şeylerin de amelin bir bölümü olduğunu aklından geçirmemelidir. Bununla ilgili Muaz b. Cebel (r.a.), Hz. Peygamber’e (s.a.v.) şöyle sormuştu: “#1610;#1614;#1575;#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1614;#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1616;#1571;#1614;#1582;#1618;#1576;#1616;#1585;#1618;#1606;#1616;#1610;#1576;#1616;#1593;#1614;#1605;#1614;#1604;#1613;#1610;#1615;#1583;#1618;#1582;#1616;#1604;#1615;#1606;#1616;#1610;#1575;#1604;#1618;#1580;#1614;#1606;#1617;#1614;#1577;#1614;#1608;#1614;#1610;#1615;#1576;#1614;#1575;#1593;#1616;#1583;#1615;#1606;#1616;#1610;#1605;#1616;#1606;#1614;#1575;#1604;#1606;#1617;#1614;#1575;#1585;#1616; ” “Ya Resulallah! Beni cennete sokacak ve cehennemden uzaklaştıracak bir amelî şeyler misin?” dedim. Şöyle dedi: “#1604;#1614;#1602;#1614;#1583;#1618;#1587;#1614;#1571;#1614;#1604;#1618;#1578;#1614;#1606;#1616;#1610;#1593;#1614;#1606;#1618;#1593;#1614;#1592;#1616;#1610;#1605;#1613;#1608;#1614;#1573;#1616;#1606;#1617;#1614;#1607;#1615;#1604;#1614;#1610;#1614;#1587;#1616;#1610;#1585;#1612;#1593;#1614;#1604;#1614;#1609;#1605;#1614;#1606;#1618;#1610;#1614;#1587;#1617;#1614;#1585;#1614;#1607;#1615;#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;#1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;#1578;#1614;#1593;#1618;#1576;#1615;#1583;#1615;#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1614;#1608;#1614;#1604;#1575;#1614;#1578;#1614;#1589;#1617;#1614;#1604;#1575;#1614;#1577;#1614;#1608;#1614;#1578;#1615;#1572;#1618;#1578;#1616;#1610;#1575;#1604;#1586;#1617;#1614;#1603;#1614;#1575;#1577;#1614;#1608;#1614;#1578;#1614;#1589;#1615;#1608;#1605;#1615;#1585;#1614;#1605;#1614;#1590;#1614;#1575;#1606;#1614;#1608;#1614;#1578;#1614;#1581;#1615;#1580;#1617;#1615;#1575;#1604;#1618;#1576;#1614;#1610;#1618;#1578;#1614; – Sen

büyük bir Şey hakkında soru sordun. Muhakkak ki bu ancak Allah’n kolaylaştırdığı kişilere kolay gelir. Allah’a ibadet edersin, O’na hiçbir Őeyi ortak koşmazsın, namazı kılar zekâtı verirsin, Ramazan orucunu tutar beyti (Kabe’yi) hac edersin…” Daha sonra Şöyle dedi:

أَلاَ

أَدُلُّكَ

عَلَى

أَبْوَابِ

الْخَيْرِ

الصَّوْمُ

جُنَّةٌ

وَالصَّدَقَ

77;ُ تُطْفِئُ

الْخَطِيئَة

14; كَمَا

يُطْفِئُ

الْمَاءُ

النَّارَ

وَصَلاَةُ

الرَّجُلِ

مِنْ جَوْفِ

اللَّيْلِ – Sana hayır

kapılarını göstereyim mi? Oruç bir kalkandır, sadaka suyun ateşi

söndürdüğü gibi hataları (günahları) söndürür, bir

de kişinin gecenin ortasında kalkıp namaz kılmasıdır. Daha sonra řu ayeti okudu:

تَتَجَافَى

جُنُوبُهُمْ

عَنِ

الْمَضَاجِع

16; “…yanları yataklarından uzaklaşır… Yaptıklarından dolayı…”

(Secde, 16-17) Daha sonra Şöyle dedi: أَلاَ

أُخْبِرُكَ

بِرَأْسِ

الأَمْرِ

كُلِّهِ

وَعَمُودِهِ

وَذِرْوَةِ

سَنَامِهِ – Sana işin

başını, temel direğini ve zirvesini haber vereyim mi? بَلَى

يَا رَسُولَ

اللَّهِ – Evet, ey Allah’n

Rasû! Şöyle buyurdu: رَأْسُ

الأَمْرِ

الإِسْلاَمُ

وَعَمُودُهُ

الصَّلاَةُ

وَذِرْوَةُ

سَنَامِهِ

الْجِهَادُ – İşin başı İslamdır, temel direği namazdır, zirvesi ise cihaddır. Daha sonra
أَلاَ
أُخْبِرُكَ
بِمَلاَكِ
ذَلِكَ
كُلِّهِ – Sana bütün bunların özünü haber vereyim mi? بَلَىيَا نَبِيَّ
اللَّهِ – Evet ya Rasûlallah! فَأَخَذَ
بِلِسَانِهِقَالَ Eliyle dilini tuttu ve
كُفَّ
عَلَيْكَ
هَذ.َا “İşte buna hâkim ol” dedi. Ben يَا نَبِيَّ
اللَّهِ
وَإ.ِنَّا
لَمُؤَاخَذُونَ بِمَا
نَتَكَلَّمُ
بِهِ “Ey Allah’ın Peygamberi! Biz konuştuğumuz şeylerden dolayı da sorgulanacak mıyız?” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ثَكِلَتْكَ
أُمُّكَ يَا
مُعَاذُ
وَهَلْ
يَكُبُّ
النَّاسَ فِي
النَّارِ
عَلَى
وُج.ُوهِهِمْ
أَوْ عَلَى
مَنَاخِرِهِمْ إِلاَّ
حَصَائِدُ
أَلْسِنَتِهِمْ “Hay anası kaybedesice! İnsanları yüzüstü yahut da burunları üzerine cehenneme sürükleyen dillerinin ekip biçtiklerinden başka bir şey midir?” dedi (Tirmizi, İman, 8) Başka bir rivayette Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurur: مَنْ
صَمَتَ نَجَا
“Kim gereksiz ve günah kazandıran sözlerden dillini korursa her türlü sıkıntıdan ve günahtan kurtulur.” (Tirmizi, Sıfat’l-kıyame, 50) Yine başka bir rivayette Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurur:
إِنَّ
الْعَبْدَ

لَيَتَكَلَّمُ
05;ُ
بِالْكَلِمَ
77;ِ مَا
يَتَبَيَّنُ
مَا فِيهَا
يَهْوِي
بِهَا فِي
النَّارِ
أَبْعَدَ مَا
بَيْنَ
الْمَشْرِقِ
وَالْمَغْرِ
76;ِ “Şümlephesiz kul mânâsını dümleşümlemeden bir
söz söyler. Onun sebebiyle cehennemde, doğu ile batı arasından daha uzağa
dümleş&er.” (Müslim, Zühd 7) إِنَّ
الرَّجُلَ
لَيَتَكَلَّ
05;ُ
بِالْكَلِمَ
77;ِ لاَ يَرَى
بِهَا
بَأْسًا
يَهْوِي
بِهَا
سَبْعِينَ
خَرِيفًا فِي
النَّارِ “Kişi bir
söz söyler ve onda bir sakınca görmez. Hâlâbuki o söz sebebiyle
yetmiş yıl cehennemine dibine doğru dümleş&er.” (Tirmizi, Sıfatı’l-kıyame, 50,
Müslim, Zühd: 7) Durum bu iken amiyane bir tabirle Müslüman geyik
muhabbeti ile zamanını öldürmemelidir. Bunun yerine Kur’an tilaveti, istiğfar ve
zikirle meşgul olmalıdır. Eylem olan malayaniye gelirsek, bunlar Müslümanı oyalar
durur. Bunların Müslümana hiçbir katkısı olmaz. Bunlar zaman hırsızlığı yapar.
Üzüntüyle belirtmeliyim ki; bu malayani eylemlerin başında ‘televizyon ve
Sosyal Medya vardır’ desek hiç de yanılmış olmayız. Bir Müslümanın
televizyon başında veya sosyal paylaşım sitelerinin karşısında saatlerce bomboş vakit harcaması
kabul edilebilir bir durum değildir. Birçok TV programının insanın nefesine hitap edecek
şekilde tasarlandığını görüyoruz. Bu programlar insanın zaafılarını kullanarak adeta
‘aptal’ durumuna dümleştürmetedir. Bunlar bir Müslümanın
ömür törüsü olamaz, olmamalı da… Lüzumsuz ve boş
işlerle meşgul olmak, Müslümanın imanının zayıflığının alametidir.
Müslüman; yaptığı her işten, konuştuğu her sözden, harcadığı her andan
sorumlu olduğunu unutmamalıdır. Şu bir gerçek ki; Müslüman
çevresinde olup biten her şeyle meşgul olduğunda ve kendisini ilgilendirmeyen boş şeylere
burnunu soktuğunda sorumluluklarını ve öncliklerini yerine getiremez. Son
söz olarak deriz ki: Müslümanın güzelliğinin alameti, kendisini ilgilendiren

[illegible]